

Rettevejledning

Kreditret, vintereksamen 2016-2017

Spm. 1

Der må her kigges på omstødsbetingelserne i konkurslovens §§ 67 og 74.

Efter § 67 kan betalinger omstødes, hvis de er sket senere end tre måneder før fristdagen. Denne er den 4. april 2016, jf. konkurslovens § 1. Da aftalen om fremrykning indgås den 1. april, og da betalingsfristen er tre dage efter fremsendelse af fakturaen, må alle 7 betalinger være sket senere end tre måneder før fristdagen.

Dernæst er det relevant at tage stilling til, om betaling sker før normal betalingstid. Dette er ikke tilfældet, da der jo er tale om, at parterne aftaler en ændring af de eksisterende betalingsvilkår. Alle de senere fakturaer betales derfor blot til tiden og ikke før normal betalingstid.

Da der ej heller er tale om betaling med usædvanlige betalingsmidler, men en almindelig pengeoverførsel, kan der ikke omstødes efter § 67.

Dernæst må det diskuteres, om der kan omstødes efter § 74. Dette må også besvares benægtende, da betalingerne ikke medfører, at K bliver insolvent, og da betingelsen om, at dispositionerne skal være utilbørlige, heller ikke er opfyldt.

Spm. 2

Der skal her tages stilling til, om kautionsdokumentet opfylder de krav, der stilles til et eksekutionsfundament i retsplejelovens § 478.

Da erklæringen ikke vedrører forfalden gæld, da der ikke er tale om et gælds brev, (skyldneren har ikke forpligtet sig til at betale et bestemt beløb, jf. Dansk privatret kapitel 14.2), og da der ikke er tale om et pantebrev, kan det konkluderes, at dokumentet ikke kan tjene som grundlag for tvangsfuldbyrdelse uden forudgående opnåelse af dom eller andet eksekutionsfundament. Se Kreditretten s. 380 og dommen U 1994.360 V.

Spm. 3

Ved samkaution gælder gældslovens § 2, jf. § lovens 61. Det betyder, at H og H A/S hæfter solidarisk i forhold til M, og at M frit kan vælge at rejse krav mod dem begge eller mod en af kautionisterne efter eget valg.

I det indbyrdes forhold indebærer princippet om brøkdelsregres, at hvis en af kautionisterne betaler et beløb til M, vil vedkommende kunne kræve regres for halvdelen af dette beløb hos den anden, da intet andet delingsforhold er angivet. Se Kreditretten s. 369 og dommen U 1999.179 V.

Spm. 4

På grund af tidsforløbet fra udbetalingen af lånet (8. april) og til pantebrevet tinglyses (den 20. april) må det vurderes, om der kan ske omstødelse i medfør af konkurslovens § 70, stk. 1, da dispositionen sker den 8. april og således senere end tre måneder før fristdagen. Er tinglysning 12 dage efter udbetalingen sket "uden unødigt ophold"? Selv kortvarige

forsinkelser som denne på 12 dage, der ikke kan forklares, medfører, at der kan ske omstødelse. Se dommen U 2009.2330 H.

Der er ikke grund til at diskutere, om panteretten er tilsagt ved gældens stiftelse, da låneaftaler med kreditforeninger altid forudsætter, at der skal stilles pant i ejendommen.

Idet panteretten kan omstødes, vil R ikke længere have gyldigt pant i ejendommen, hvorfor der ved salg af ejendommen kan ses bort fra gælden til R. R må i stedet anmelde hele sit tilgodehavende som et simpelt krav i boet, jf. konkurslovens § 97.

Spm. 5

Indbetaling af låneprovenuet på kassekreditten hos M kan sidestilles med betaling af gæld. Den studerende skal derfor redegøre for, hvorvidt konkurslovens §§ 67 og 74 finder anvendelse. Det kan muligvis siges, at provenuet af et lån er et usædvanligt betalingsmiddel. Imidlertid fremtræder det efter omstændighederne som ordinært, da der blot overføres et pengebeløb til en kassekredit, og da låneoptagelse ikke kan anses for at være en usædvanlig disposition.

Eftersom der endvidere ikke er tale om reduktion af gæld før normal betalingstid – en kassekredit kan man til enhver tid indsætte beløb på – og da betalingen ikke afgørende kan have forringet K's betalingsevne – denne forøges tværtimod – kan der ikke blive tale om omstødelse efter § 67.

§ 74 kan ikke påberåbes; især fordi K ikke ved dispositionen bliver insolvent, og fordi der heller ikke her er foregået noget utilbørligt.

Da der er spurgt til, hvad der er konsekvensen, såfremt dispositionen er omstødelig, skal dette også besvares. Her skal der henvises til konkurslovens §§ 75 og 76. Kunne der omstødes efter § 67, skulle M fralægge sig berigelsen, dvs. formentlig hele låneprovenuet. Konsekvensen heraf er, at låneprovenuet skal indbetales kontant til boet. I stedet kan M fradrage beløbet på kassekreditten, hvis samlede negative saldo derefter kan anmeldes som et simpelt krav i boet. Hvis omstødelse kunne ske efter § 74, skulle M i medfør af § 76 betale erstatning efter almindelige regler, hvilket næppe ville føre til et andet resultat, end hvis omstødsesopgøret skulle ske efter § 75.

Det er en trykfejl, når beløbsangivelsen i spm. 5 er 2.741.000 kr. Beløbet skulle have været 2.781.000 kr. som fremgår af opgaveteksten.

Spm. 6

a. Den blå Volkswagen

Hvem, der er berettiget til den blå Volkswagen, kan opdeles i følgende to underspørgsmål: Er B i medfør af et gyldigt ejendomsforbehold berettiget til at tage bilen tilbage, og kan M gøre sit pant i bilen gældende.

H handler uden for sit erhverv og er derfor omfattet af forbrugerbegrebet i KAL § 4, nr. 1. Dette gælder uanset, at bilen mest anvendes i forbindelse kærestens job som lønmodtager, se U 1988.415 V. Kreditten ydes som led i udøvelsen af erhvervsmæssig virksomhed, jf. § 4, nr. 2. KAL finder derfor anvendelse, jf. § 1, stk. 1. Kreditaftalen er endvidere ikke omfattet af undtagelserne i § 3.

Kravene til et gyldigt ejendomsforbehold i KAL § 34, stk. 1, nr. 1-3, er opfyldt, ligesom kravene til klarhed og specifikation er det. Imidlertid er A som sælger ved overgivelsen af det købte ikke fyldstgjort for mindst 20 pct. af kontantprisen, jf. KAL § 34, stk. 1, nr. 4, hvorfor

ejendomsforbeholdet er ugyldigt. Det forhold, at A anbefaler sine kunder at låne i banken til udbetalingen, kan i øvrigt ikke anses som medvirken til fremskaffelse heraf. Bilen er omfattet af de i TL § 42 c nævnte køretøjer, og et ejendomsforbehold fordrer tinglysning i bilbogen for at opnå den i § 42 d nævnte beskyttelse, herunder mod godtroende aftaleerhververe som M. Imidlertid gør tinglysning af det ugyldige ejendomsforbehold ikke ejendomsforbeholdet gyldigt.

M kan godt få pant i bilen. Det er en fejl, hvis eksaminanden angiver KAL § 21, stk. 1, om forbud mod pant, som kun omfatter kreditkøb som defineret i § 4, nr. 15, og ikke fritstående lån; også selvom sidstnævnte ydes mod pant i det, som lånebeløbet anvendes til. Ved "kreditgiveren" i § 21, stk. 1, forstås således, dels sælgeren, jf. KAL § 4, nr. 15, litra a, dels kreditgiveren i et kreditkøb, jf. KAL § 4, nr. 15, litra b, dvs. et oprindeligt trepartsforhold. M's underpant er tinglyst, jf. TL § 42d, stk. 1, 1. pkt. A's ugyldige ejendomsforbehold har ingen retsvirkning overfor M, heller ikke selv om det er tinglyst først, jf. forrige afsnit.

Med hensyn til M er der ikke sket misligholdelse af lånet, hvorfor M ikke på nuværende tidspunkt er berettiget til at søge sig fyldestgjort i bilen. Her sikrer pantet både hovedstolen, renter og gebyrer. Hvis M's tilgodehavende ved en eventuel senere realisation af det pantsatte overstiger det pantsattes værdi, har M krav mod H for sit resttilgodehavende.

A overdrager gældsrevet til B til eje, dvs. der sker et personskifte i et skyldforhold. B har i den forbindelse opfyldt kravene til denuntiatio efter gældslovens § 31, herunder kravene til at være "tydelig og klar" samt "kommet frem", og har dermed iagttaget sin sikringsakt. Der er tale om et efterfølgende trepartsforhold.

Med hensyn til B er kravene i KAL § 29 opfyldt, idet H har ikke betalt sine månedlige afdrag siden aftaleindgåelsen, i alt 50.000 kr. B, hvis ejendomsforbehold er ugyldigt, har som udgangspunkt samme retsstilling over for køberens som den kreditgiver, hvis ejendomsforbehold er gyldigt. Det oplyses, at fogedretten ikke benytter sig af sin henvisningsret, jf. KAL § 30, stk. 2. Den studerende bør med udgangspunkt i hensynene bag KAL nå frem til, at parternes økonomiske mellemværende skal opgøres efter de samme regler, som skulle iagttages på grundlag af et gyldigt ejendomsforbehold; B bør som kreditgiver således ikke bevare retten til sit resttilgodehavende, blot fordi H tilfældigvis har givet underpant i bilen til M, og fogedretten ikke benytter sig af sin henvisningsret. B's krav kan følgelig ikke overstige det beløb, som efter fogedrettens skøn svarer til det solgte værdi, jf. § 39, stk. 2, for hvilket fogedretten straks kan foretage udlæg i H's øvrige formue. En velbegrunnet behandling af § 41 med hensyn til M's pant i bilen trækker ikke ned; resultatet er ikke afgørende.

b. Autoradio

Problemet er ved autoradioen til den blå Volkswagen alene, hvorvidt S' underpant i autoradioen er ugyldigt.

Selv om den almindelige tilvækstlære ikke er nærmere behandlet i pensum, bør den studerende oplagt kunne se, at autoradioen ikke gribes af M's pant i bilen, da den ikke er monteret endnu. A's ejendomsforbehold i bilen er som bekendt ugyldigt og uden betydning for besvarelsen af opgaven. Det forhold, at autoradioen er ment som gave til konen og dermed senere hendes eje, er også uden betydning.

Forbrugerkreditaftalen er omfattet af KAL's anvendelsesområde, jf. KAL § 1, stk. 1; se nærmere ovenfor. Kreditaftalen er endvidere ikke omfattet af undtagelserne i § 3.

Da der er tale om et kreditkøb, jf. § 4, nr. 15, foretaget af en forbruger, er S' underpant i autoradioen ugyldigt, jf. KAL § 21, stk. 1.

H's misligholdelse opfylder betingelserne i KAL § 29, stk. 1, og stk. 2, nr. 1. Retsvirkningerne af et ugyldigt ejendomsforbehold gælder tilsvarende, hvor kreditgiverens panteret er ugyldig i medfør af § 21, jf. U 1998.67 H. Fogedretten kan henvise S som kreditgiver til søge sig fyldestgjort ved tilbagetagelse af den solgte autoradio, uden at han bevarer retten til et eventuelt resttilgodehavende, jf. § 30, stk. 2. Da H lægger hindringer i vejen for tilbagetagesforretningen ved at gemme radioen på et hemmeligt sted, som ingen må få at vide, kan S imidlertid foretage udlæg hos H for sit tilgodehavende efter § 38, således som dette opgøres af fogedretten, jf. § 41, jf. § 30, stk. 2.

c. Spabad

Hvem, der er berettiget til spabadet, kan opdeles i følgende to underspørgsmål: Har S ret til at tage spabadet tilbage, og er spabadet omfattet M's pant i ejendommen i medfør af TL § 38.

Da der er tale om et forbrugerkreditkøb, finder KAL anvendelse, jf. KAL § 1, stk. 1; se nærmere ovenfor. Aftalen er ikke omfattet af undtagelserne i § 3. Det fremgår udtrykkeligt af opgaven, at S har et behørigt ejendomsforbehold i spabadet; en nærmere behandling af gyldighedsbetingelserne i KAL § 34 mv. er derfor unødvendig.

Spabadet er købt til kærestens ejendom, hvori M siden 2013 til sikkerhed for kærestens boliglån har haft tinglyst pant. For at spabadet er omfattet af M's pant i medfør af TL § 38, taler, at huset som beboelsesejendom er omfattet af bestemmelsen, at spabadet som genstand er omfattet af bestemmelsen, og at det er indlagt i bygningen til brug for bygningen. [Se også U 2014.3024 V om spabad omfattet af TL § 38, uomtalt i pensum.] Da spabadet er anskaffet og bekostet af H, er det dog ikke indlagt på ejeren af ejendommens bekostning. Kæresten udgør et selvstændigt formueretligt retssubjekt. Spabadet gribes derfor ikke af M's panteret i kærestens ejendom.

M er ikke på nuværende tidspunkt berettiget til at søge sig fyldestgjort i den pantsatte faste ejendom, da låneaftalen ikke er misligholdt. Overstiger M's tilgodehavende ved en eventuel senere realisation det pantsattes værdi, har M krav mod H for sit resttilgodehavende.

H's misligholdelse opfylder betingelserne i KAL § 29, stk. 1, og stk. 2, nr. 1. S vil derfor kunne gøre sit ejendomsforbehold gældende. Særlige omstændigheder taler ikke imod, at tilbagetagelse sker til fuld og endelig afgørelse, jf. §§ 35 og 41.

d. Forgylt murerske

H har misligholdt sit lån til S. Til sikkerhed herfor er der givet håndpant i den forgylt murerske, og S har iagttaget sikringsakten ved at foretage effektiv rådighedsberøvelse. Før S som panthaver kan tage skridt til fyldestgørelse, skal H med en uges varsel ved anbefalet brev opfordres til at opfylde kravet, medmindre omgående salg er nødvendigt for at undgå eller begrænse et tab, jf. retsplejelovens § 538 a. S' frist på 6 dage opfylder således ikke lovens krav for berettiget tvangsrealisation.